

Perheen perusteet 1. osa

opettaja rabbi J. Melamed 2013 talvi

Ensimmäisessä Mooseksen kirjassa, Bereshit, Jumala puhuu omassa sanassaan, että ihmisen ei ole hyvä olla yksin. Vaikea sanoa, mitä suomenkielinen käännös meille puhuu, mutta hepreankielisen tekstin tarkoitus on, ettei ihmiselle ole hyvä olla yksin.

Todellisuudessa voi kuitenkin olla, että ihmisen on hyvä olla yksin. Tunnetta varmasti monia ihmisiä, joiden on hyvä elää yksin. Mutta kaiken maailman parannuksen kannalta yksinolo ei ole hyväksi. Jos ihminen haluaa palvella Kaikkivaltiaasta Jumalaa, hänellä pitää olla pari.

Tänä päivänä me saamme seurata ympäri maailmaa, miten perheet jakaantuvat ja mies ja vaimo elävät erillään. Ja molemmilla osapuolilla, jotka ovat ajautuneet erilleen, on hyvä olla. On tietysti helpompi olla yksin kuin sopeutua toiseen ihmiseen. Mutta sellaisessa tilanteessa ei pystytä palvelemaan Jumalaa. Totta kai on ihmisiä, joilla on kutsumus palvella Herraa yksin. Heillä on Jumalalta saatu lahja elää yksin. Nämä ovat hyvin harvinaisia tapauksia. En halua keskittyä niihin.

Silloin kun ihminen ajattelee, miksi pitää perustaa perhe ja mennä naimisiin, tärkein syy siihen on, että haluaa tulevan aviopuolisonsa kanssa palvella Herraa. Vain tällä pohjalla ja perusteella pitää etsiä itselleen aviopuolisoa.

Otamme nyt esimerkiksi tavallisen maailman ihmisen, joka haluaa mennä naimisiin ja etsii puolisoa. Hänellä on kolme periaatetta, joiden mukaan hän valitsee. Ensimmäinen niistä on ulkonäkö. Jokaisella miehellä on toive, että hänellä on kaunis vaimo. Myös naisen toive on kaunis puoliso. Aina tämä ei välttämättä tarkoita kauneutta ulkonäön perusteella. Se voi myös liittyä johonkin harrastukseen. Esimerkiksi tyttö tykkää pojasta, koska he molemmat ovat arkeologeja. Joku harrastus yhdistää heidät. Tämä on ensimmäinen periaate, jonka mukaan tavallinen ihminen valitsee tulevan kumppanin.

Toinen periaate on raha. Jokainen haluaa elää taloudellisessa hyvinvoinnissa. Jokainen haluaa omistaa talon ja auton tarvitsematta huolehtia rahasta. Hyvin usein kuulemme tyttöjen puhuvan, että he haluavat mennä naimisiin rikkaiden miesten kanssa.

Kolmas periaate ei ehkä tänä päivänä ole kovin yleinen. Se on alkuperä. Jotkut ihmiset haluavat naimisiin hyvään sukuun. Ehkä Euroopassa tämä ei ole

ajankohtaista. Monissa maissa voimme nähdä esimerkkejä, miten halutaan mennä naimisiin johonkin kuningasten sukuun. Tai pankkiirin, lakimiehen tai lääkärin sukuun. Tämäkin on yksi naimisiinmenon periaatteista tänä päivänä. On varmasti mukavaa, jos sukulaisilla on hyvät suhteet. Niiden kautta voi toteuttaa omia suunnitelmia.

Nämä ovat kolme naimisiinmenon periaatetta, jotka voivat olla käytössä myös yhdistettyinä tämän päivän maailmassa. Maailman ihminen etsii aviopuolisoa, jonka kautta hän voi toteuttaa omia suunnitelmiaan, omaa hyvää oloaan; toteuttaa paremmin itseään niiden kautta. Eli hän ajattelee vain itseään.

On olemassa muitakin vaihtoehtoja. Esimerkiksi silloin kun syntyy rakkaus kahden osapuolen välille, ihminen luonnollisesti haluaa olla lähellä rakastettuaan ja keskittää itsensä puolisoon.

Jos me palaamme kolmeen mainittuun periaatteeseen, joiden mukaan ihminen menee avioliittoon, niin tässä rakkaussuhteessa hän katsoo itseään. Hän ajattelee vain itseään ja omaa oloaan. Mutta jos hänen tavoitteensa muuttuvat, silloin avioliittokin rikkoutuu. Eikä ihminen varmasti mitään huoli, kun vain hänellä itsellään on hyvä olla.

Kun avioliitto perustuu rakkauden pohjalle ja ihminen rakastuu toiseen, voi käydä myös niin, että jos rakkauden kohde muuttuu, silloin muuttuu myös rakkauden tunne tai poistuu kokonaan. Eli me voimme nähdä kaksi maailman avioliittoa, joissa on rakkauden pohja: toisessa ihminen katsoo vain itseään ja toisessa molemmat katsovat toisiaan.

Kumpikaan näistä avioliitoista ei toimi. Toisaalta he voivat olla hyvin onnellisia. Mutta heillä ei ole pohjaa eikä vakaata, vakituista tunnetta.

Siinä avioliitossa, jota Toora tarjoaa meille, on erilainen perustus. Toora puhuu Sanassa: Minä luon sinulle apulaisen, joka on samanlainen. Ja heprean kielellä myös: joka on vastakohta sinulle. Eli Toora puhuu Sanassa, että Jumala antaa avustajan, jonka kanssa ei ole mukavaa; avustajan, joka rauhoittaa tai alistaa puolisoa. Mitä tässä avioliitossa voi tapahtua?

Ihminen, joka katsoo ainoastaan vain itseään, ei voi mennä avioliittoon tuollaiselta pohjalta, koska siinä ei ole mukava elää. Myöskään toinen rakkausavioliiton ihmistyyppi, joka katsoo puolisoaan, ei voi ottaa Tooran vaihtoehtoa, koska hän ei halua katsoa ihmistä, joka ei ole mukava.

Kolmas vaihtoehto, Tooran avioliitto on sellainen, missä molemmat aviopuolisot katsovat samaan suuntaan eli Jumalaan. Totta kai voi olla, että tässä avioliitossa tulee epämukavia oloja, kun pitää suvaita toista, mutta tämä auttaa jumalanpalvelustehtävässä. Nöyrytyminen, jota tapahtuu Tooran avioliitossa, parantaa ihmistä.

Jos ihminen elää ainoastaan rakkauden tunteella Jumalaa kohtaan, ja näkee kaikissa elämän tapahtumissa vain Jumalan, silloin ihminen ei ole pahalla mielellä eikä loukkaantunut muihin ihmisiin. Kukaan ei aiheuta hänelle mitään kipua.

Minkä tähden sitten voi olla, että aviopuolison kanssa ei ole mukava olla? Koska sillä alueella, missä puoliso aiheuttaa kipua, Jumala ei ole vielä astunut elämän keskipisteeksi. Ja molempien aviopuolisoiden tarkoituksena on tässä avioliitossa antaa Jumalan astua heidän elämänsä keskelle kaikilla elämän alueilla. Sen takia he ovat yhdessä ja sen tarkoituksena he ovat avioliitossa.

Rambam kirjoittaa tästä asiasta seuraavaa: Ennen kuin Toora oli lahjoitettu kansalle, silloin ihminen saattoi vaikkapa tavata ulkona naisen. Ja saattoi olla, että hän piti tästä naisesta, tai nainen oli muuten vain sopiva hänelle. Silloin mies otti naisen, vei tämän kotiinsa ja he elivät yhdessä. Se oli aikaa, jolloin nainen ei olisi pärjännyt yksin. Naiselle oli hyvin tärkeää saada elatus ja synnyttää lapsia. Ilman miestä hän ei olisi pystynyt siihen. Miehellä taas oli hyvin tärkeää, että joku hoiti hänen talouttaan, laittoi ruokaa ja siivosi. Tältä pohjalta he tekivät sopimuksen: 'Me elämme toistemme kanssa koska siinä on mukava olla. Jos me otamme jotain päämääriä, silloin me itse päätämme, mitkä päämäärät me asetamme elämään.' Eli periaate oli silloin sellainen, että on hyvin vaikea elää yksin, joten parempi on elää kaksistaan. Se ei ollut kirjallinen sopimus heidän välillään.

Mutta silloin kun Toora tuli kansalle, tilanne muuttui. Ennen kuin mies ottaa vaimon itselleen, hän tekee kirjallisen sopimuksen vaimonsa kanssa. Tämä sopimus on hepreaksi ketuba. Sulhanen ja morsian eivät välttämättä edes allekirjoita sitä. Vain todistajat allekirjoittavat sen. Mitä tämä tarkoittaa? Mies ja nainen antavat lupauksia, että he auttavat toisiaan kaikissa asioissa pystyäkseen palvelemaan Jumalaa. Osa sopimuksesta liittyy siihen, että jos jompikumpi heistä kompastuu tai lähtee sivulle, niin toisen puolison tehtävä on nostaa ja auttaa häntä. Yhdessä he pystyvät menemään eteenpäin.

Me tiedämme, että ihmisellä on heikko luonne. Ehkä jompikumpi aviopuolisoista voi sanoa, että voimme nyt jättää Jumalan ja palvelustehtävän, sillä meille on tärkeämpää ostaa asunto ja keskittyä siihen. Tai asetetaan joku muu päämäärä, ja voi olla, että

siihen asti Jumala saa odottaa. Voi myös syntyä ajatus, että nuorena kyllä uskoin Jumalaan, mutta nyt tilanne on muuttunut, olen kasvanut, enkä halua enää. Mutta kun on olemassa todistajat, ja myös koko Israelin seurakunta; he ovat todistajana häöpäivänä, että nämä ihmiset ovat lupautuneet palvelemaan elävää Jumalaa. Silloin todistajan tehtävä on muistuttaa koko seurakunnan tai kansakunnan edessä, mitä lupauksia he ovat antaneet.

Nämä lupaukset voivat yhdistää ja asettaa pariskunnan ennalleen. Mutta on niitäkin tapauksia, että jos päämäärä on muuttunut, avioliitto voi mennä rikki.

Silloin kun fariseukset tulivat Jeshuan luo kysymään, onko ihmisellä lupa ottaa avioero, hän vastasi heille: "Sitä, minkä Jumala on liittänyt, ihminen älköön erottako." (Matt. 19:6) Jeshuan aikana koko kansa oli uskollinen Jumalalle ja uskoi Jumalaan. Kun ihmiset menivät naimisiin ja perustivat perheen, tarkoituksena oli aina palvella Jumalaa. Se tarkoitti, että ihmiset yhdistivät itsensä nimenomaan Jumalaan.

Mutta tänä päivänä tilanne on muuttunut. Monet avioliitot perustuvat siihen, että ihmiset tykkäävät toisistaan. Tai joihinkin muihin syihin, mistä me olemme tänään jo puhuneet. Silloin ei voida määritellä avioliittoa Jumalan yhdistämäksi. Ja on tapauksia, joissa avioliitto on solmittu Jumalan edessä niin kuin Jeshuan aikana oli tapana. Mutta tiedämme, että ihmisillä on heikko luonne. Jos mies tapaa jonkun toisen naisen, nuoremman ja kauniimman kuin oma vaimo, ja mies haluaa olla hänen kanssaan, tämä on miehen oma tahto. Myös nainen voi monista syistä pettää aviopuolisoa. Siinä tapauksessa me näemme, että oman tahdon tähden ihminen rikottaa sen, minkä Jumala on yhdistänyt.

Jos on avioliitto, jossa molemmat ovat uskossa, silloin Jumala ei voi olla syy, miksi he haluavat erota. Sen vuoksi Jeshua vastasi, että ihmisten tahdolla ei voi rikottaa Jumalan avioliittoa. Jos molemmat aviopuolisot ovat uskossa, avioeron syy voi olla ainoastaan oma inhimillinen tekijä. Välttämättä se ei ole seksuaalinen ongelma, vaan raha tai valta tai jotain muuta. Mutta Jeshua puhuu tässä nimenomaan avioliiton purkamisesta, jos toinen puoliso tekee seksuaalisen rikoksen. Silloin avioliitto menee rikki, koska siinä ei ole enää Jumala yhdistäjänä.

Olemme puhuneet siitä, että avioliitto ja perhe on se, missä molemmat osapuolet katsovat yhteen suuntaan, eli Jumalaa kohti. Ja jos jompikumpi heistä kääntää katseensa, silloin ei ole enää avioliittoa. Mitä silloin voi tehdä? Toisen osapuolen velvollisuus on kääntää aviopuolisonsa katsomaan samaan suuntaan. Jos tämä epäonnistuu, silloin avioliitto menee rikki.

Tapahtuu hyvin vaikea asia. Avioliiton tarkoitus on, että molemmat seisovat samalla pohjalla perheessä ja katsovat samaan suuntaan. Juutalainen opetus ja Toora keskittyvät nimenomaan siihen ajatukseen ja opettavat meitä noudattamaan sitä elämässä. Miestä opetetaan, miten vaimoa voi auttaa seisomaan Jumalan edessä. Ja naiselle opetetaan, miten hän voi kannustaa omaa miestä pysymään Jumalan lähellä ja läsnäolossa. Ja myös kristityt kirjat ja itse apostoli Paavali opettavat juutalaisten tavoin, että perheessä vaimon pää on mies. Mutta vain silloin tämä hierarkkinen järjestelmä on oikea, kun miehen pää on Jumala.

Jos me vertaamme tätä vaikka armeijaan, armeijan päällikkö on päällikkö vain silloin kun hän noudattaa annettuja sotilaallisia käskyjä. Siinä tapauksessa me näemme, että naisella on kaksi tärkeää tehtävää. Ensimmäinen tehtävä on, että aviopuoliso on pää hänen elämässään. Toinen naiselle annettu tehtävä on seurata ja tarkkailla, että hänen miehensä pää olisi Jumala. Elämässä voi tapahtua niin, että mies lähtee seuraamaan jotain muita asioita. Silloin naisen tehtävä on pysähdyttää omaa miestä, kertoa hänelle väärästä asenteesta ja kääntää häntä Jumalaa kohti. Jos mies ei mene Jumalan perässä, silloin hän ei voi olla pää. Silloin naisen tehtävä on auttaa miestä korjaamaan tämä asia.

Myös miehellä on kaksi tehtävää. Ensimmäinen tehtävä on johtaa perhettä. Toinen tehtävä on valvoa, että nainen pystyy palvelemaan Jumalaa ja hänellä on kaikki tarpeellinen sitä varten. Voi kuvailla esimerkiksi tilanteen, jossa kaksi kävelee tiellä, ja molemmat suuntaavat Jumalaa kohti. Mies menee pikkuisen edellä ja pitää vaimoa kädestä. Tämä on ideaalinen pari.

Miten me pystymme olemaan täydellinen pari? Toora opettaa meille, miten se tapahtuu. Sitä on tarkoitus opetella seuraavalla oppitunnilla.